

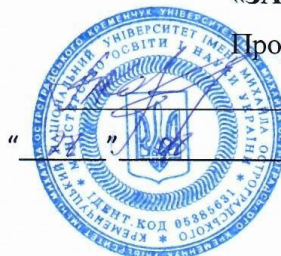
**Кременчуцький національний університет імені Михайла
Остроградського**
Кафедра здоров'я людини та фізичної культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НПМР

Костін В.В.

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ООК -10 ПЕДАГОГІКА

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Освітній ступень «Бакалавр»

Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту та
природничих наук

Кременчук – 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка» розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив: д. пед. н., проф. Герасименко Л. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри «Кафедра здоров'я людини та фізичної культури»

Протокол № 1 від "28" 08 2023 року

Гарант освітньо-професійної програми Тамара ЛОШИЦЬКА
Завідувач кафедри Олена АНТОНОВА
"28" 08 2023 року

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методичної комісії зі спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Протокол № 1 від "28" 08 2023 року

Голова науково-методичної комісії Тамара ЛОШИЦЬКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

©КрНУ, 2023 рік

©Герасименко Л. В. 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8 кредитів ECTS	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова навчальна дисципліна	
	Спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Загальна кількість годин – 240		Семестр	
		1-й, 2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: бакалавр	40 год.	
		Практичні	
		40 год.	
		Самостійна робота	
		160 год.	.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю: диф. залік, іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у майбутніх вчителів знання про розвиток особистості в умовах освітнього процесу, про зміст, форми і методи навчання і виховання, про особливості педагогічної діяльності та способи професійного розвитку і вдосконалення; сформувати основи педагогічної майстерності, сприяти оволодінню педагогічним тактом, педагогічною технікою; сприяти професійному становленню та самореалізації студентів.

Завдання:

- вивчення предмету, структури, методів сучасної педагогіки;
- формування знань із теорії навчання та теорії виховання, про закономірності, рушійні сили розвитку особистості в умовах освітнього процесу;
- навчання студентів планувати педагогічну діяльність із школярами різного віку, вибирати оптимальні зміст, форми і методи навчання і виховання;
- формування вміння використовувати найсучасніші педагогічні технології на уроках фізичної культури;
- формування вміння проводити уроки різних типів;
- формування вміння здійснювати моніторинг навчальної діяльності школярів, здійснювати контроль за результатами навчання, володіти критеріями оцінювання;
- формування педагогічної культури та основ педагогічної майстерності;
- навчання формулювати науково-пізнавальні завдання та розв'язувати їх.

Зв'язок з іншими дисциплінами

Викладання навчальної дисципліни «Педагогіка» передбачає взаємозв'язок з такими навчальними дисциплінами як «Загальна та педагогічна психологія», «Педагогічна валеологія».

Види занять з дисципліни: лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку та іспиту.

За результатами опанування навчальної дисципліни «Педагогіка» студенти набувають фахові компетентності.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність формувати в учнів ключові компетентності та уміння, а також здійснювати інтегроване навчання

ФК 12. Здатність залучати батьків до процесу фізичного виховання на засадах партнерства

ФК 13. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами

ФК 19. Здатність самостійно проводити уроки фізкультури з дітьми різного шкільного віку, проводити різні види і форми фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів у поза навчальний час

ФК 22. Здатність використовувати різноманітні підходи для розв'язання проблем у педагогічній діяльності

ФК 23. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Вимоги до результатів навчання учнів за типовими освітніми програмами. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів. Етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів.

ПРН 9. Загальні основи навчання руховим діям. Механізм формування рухових умінь та навичок.

ПРН 15. Критерії педагогічної майстерності вчителя фізкультури. Рухова, мовна, психологічна, інтелектуальна підготовка вчителя фізкультури. Шляхи вдосконалення.

ПРН 25. Визначати і враховувати запити і очікування батьків щодо навчання своїх дітей. Залучати батьків до участі в процесі фізичного виховання та прийняття рішень, що стосуються збереження здоров'я учнів.

ПРН 30. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи дослідження, аналізувати та інтерпретувати результати власних досліджень.

ПРН 32. Аналізувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності та запобігати їм.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- способи розвитку особистості школяра в умовах освітнього процесу ЗСО;
- основи проєктування змісту навчання на уроках з фізичної культури;
- критерії вибору оптимальних методів навчання і виховання,;
- основні форми і методи роботи з батьками учнів;
- критерії оцінювання результатів навчання;
- принципи академічної етики;
- основи педагогічної майстерності вчителя фізичної культури;
- методи науково-педагогічного дослідження та способи їх інтерпретації результатів дослідження;
- методи професійного розвитку та вдосконалення педагогічної діяльності;

уміти:

- створювати умови для розвитку школярів в умовах навчання і виховання;
- володіти методами планування й проєктування змісту навчання на уроки з фізичної культури;
- володіти методами навчання і виховання та доцільно їх використовувати на уроках з фізичної культури та позаурочних заходах;
- організовувати взаємодію з батьками, залучаючи їх до розвитку дітей;
- об'єктивно оцінювати результати навчання школярів на основі застосування різноманітних форм і методів контролю;
- оцінювати результати навчання, ураховуючи принципи академічної етики;

- проводити уроки з фізичної культури різних типів;
- організовувати урок, виявляючи педагогічний такт і демонструючи педагогічну техніку;
- проводити науково-педагогічне дослідження, інтерпретувати результати та використовувати їх для вдосконалення методики роботи на уроках з фізичної культури;
- планувати стратегію розвитку і вдосконалення педагогічної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни I Семестр

Змістовий модуль 1 Логіка наукового дослідження

Тема 1–2 Педагогіка як наука

1. Сутність, структура і основні категорії педагогіки.
2. Взаємозв'язки педагогіки з іншими галузями знання.
3. Історія виникнення педагогіки.
4. Особливості становлення української педагогіки. Методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 3–4 Загальна характеристика виховання

1. Сутність та структура виховного процесу.
2. Закономірності і принципи виховання.
3. Зміст виховання.
4. Методи виховання.
5. Самовиховання особистості.

Тема 5 Сімейне виховання як педагогічна проблема

1. Питання сімейного виховання в історії педагогічної науки.
2. Особливості сімейного виховання.
3. Зміст та методи сімейного виховання.
4. Правила ефективного сімейного виховання.

Тема 6 Організація роботи класного керівника

1. Функції і обов'язки класного керівника.
2. Планування роботи класного керівника.
3. Режим роботи класного керівника.
4. Організація позаурочних заходів.

Змістовний модуль 2. Теорія навчання

Тема 7 Дидактика як наука про навчання

1. Дидактика, її функції та методологічні засади.
2. Закономірності та принципи дидактики.
3. Формування дидактичних систем в історії педагогіки.

Тема 8. Структура навчального процесу у ЗЗСО

1. Задачі і функції навчання в школі.
2. Основні компоненти навчання та їх характеристика.
3. Мотивування навчальної діяльності школярів.
4. Способи взаємодії суб'єктів навчання.

5. Результати навчання.

Тема 9 Учитель фізичної культури – організатор здоров'язбережувального навчання у школі

1. Педагогічні функції, уміння та техніка вчителя.
2. Просвітницька діяльність у системі фізичного виховання школярів.
3. Реалізація здоров'язберігальної компетентності на уроках фізичної культури.
4. Створення матеріальної бази та боротьба проти травматизму в школі.
5. Роль педагогічного колективу у розв'язанні завдань фізичного виховання учнів.

Тема 10 Зміст навчання

1. Теорії змісту навчання в історії науки.
2. Нормативні документи, що регламентують зміст навчання.
3. Основні компоненти змісту навчання.
4. Зміст уроків з фізичної культури.
5. Планування та проєктування змісту з фізичної культури.

II СЕМЕСТР

Тема 11 Методи навчання

1. Поняття методу навчання в історії педагогічної думки.
2. Сутність та функції методів навчання.
3. Класифікація методів навчання.
4. Вибір методів навчання на уроках з фізичної культури.

Тема 12 Методологічні основи активізації навчального процесу

1. Поняття активізації навчальної діяльності.
2. Педагогічні технології активізації навчання.
3. Методи та форми активізації навчального процесу.
4. Організація проблемного навчання.
5. Дистанційна система освіти.

Тема 13 Урок як основна форма навчання у школі

1. Історія виникнення форм навчання.
2. Урок, його структура та типологія.
3. Аналіз уроку.

Тема 14 Особливості проведення уроку фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах

1. Організація діяльності учнів на уроці. Оцінка діяльності учнів на уроці.
2. Дозування навантаження.
3. Щільність уроку як умова досягнення необхідного навантаження.
4. Педагогічна оцінка (аналіз) уроку фізичної культури як спосіб підвищення його ефективності.

Тема 15 Педагогічні технології

1. Визначення поняття педагогічної технології.

2. Класифікація освітніх технологій.
3. Особистісно орієнтоване навчання.
4. Проблемне навчання.
5. Проектне навчання.
6. Диференційоване навчання.
7. Програмоване навчання.

Тема 16 Контроль та самоконтроль у процесі занять фізичними вправами

1. Функції і завдання контролю і самоконтролю.
2. Структура контролю.
3. Принципи і види контролю.
4. Форми і методи контролю.
5. Підходи до визначення рівня рухової активності людини. Модель оцінювання рухової активності школярів.

Тема 17 Педагогічне спілкування

1. Сутність та структура педагогічного спілкування.
2. Стилі педагогічного спілкування.
3. Техніка педагогічного спілкування.

Тема 18 Педагогічна діяльність

1. Зміст та специфіка педагогічної діяльності.
2. Структура педагогічної діяльності.
3. Поняття педагогічної спрямованості.
4. Стилі педагогічної діяльності.

Тема 19 Педагогічна майстерність

1. Особистість педагога в історії педагогічної думки.
2. Поняття про педагогічну майстерність та її складники.
3. Професійне вдосконалення вчителів.

Тема 20 Інклюзивна освіта

1. Навчання і виховання дітей в умовах інклюзії. Актуальність проблеми інклюзивної освіти.
2. Зміст понять інклюзія, інтеграція, сегрегація, інклюзивна освіта, інтегративне фізичне виховання.
3. Діти з особливими (освітніми) потребами.
4. Компоненти інклюзивної освіти.
5. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Позитивні сторони інклюзивних процесів.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьог о	у тому числі					ус ьо го	у тому числі					
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	ла б	ін д	с. р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1 Логіка наукового дослідження													
Тема 1–2 Педагогіка як наука	14	4	4			10							
Тема 3 – 4 Загальна характеристика виховання	18	4	4			10							
Тема 5 Сімейне виховання як педагогічна проблема	10	2	2			6							
Тема 6 Організація роботи класного керівника	20	2	2			16							
Змістовий модуль 2 Теорія навчання													
Тема 7 Дидактика як наука про навчання	14	2	2			10							
Тема 8 Структура навчального процесу у ЗЗСО	14	2	2			10							
Тема 9 Учитель фізичної культури – організатор здоров'язбережувального навчання у школі	14	2	2			10							
Тема 10 Зміст навчання	12	2	2			8							
II семестр													
Тема 11 Методи навчання	18	2	2			12							

Тема 12 Методологічні основи активізації навчального процесу	10	2	2			6						
Тема 13 Урок як основна форма навчання у школі	10	2	2			6						
Тема 14 Особливості проведення уроку фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах	10	2	2			6						
Тема 15 Педагогічні технології	14	2	2			10						
Тема 16 Контроль та самоконтроль у процесі занять фізичними вправами	10	2	2			6						
Тема 17 Педагогічне спілкування	12	2	2			8						
Тема 18 Педагогічна діяльність	14	2	2			10						
Тема 19 Педагогічна майстерність	10	2	2			6						
Тема 20 Інклюзивна освіта	14	2	2			10						
Усього годин	240	40	40			160						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет вивчення педагогіки	2
2	Прогресивні в історії вітчизняної і зарубіжної педагогіки	2
3	Закономірності організації виховного процесу у ЗЗСО	2
4	Зміст і методи виховання у ЗЗСО	2
5	Особливості сімейного виховання	2
6	Класний керівник у ЗЗСО	2
7	Закономірності і принципи дидактики	2
8	Особливості навчального процесу у ЗЗСО	2
9	Учитель фізичної культури: місія і обов'язки	2
10	Проектування змісту навчання на уроках фізичної культури	2
11	Методи навчання у ЗЗСО	2
12	Методи навчання фізичної культури	2
13	Форми навчання у сучасній ЗЗСО	2
14	Особливості проведення уроків з фізичної культури	2
15	Упровадження педагогічних технологій на уроках фізичної культури	2
16	Методика діагностики і контролю у ЗЗСО	2
17	Задачі і структура педагогічного спілкування	2
18	Функції і складники педагогічної діяльності вчителя	2
19	Формування й розвиток педагогічної майстерності	2
20	Організація інклюзивної освіти у ЗЗСО	2
	Разом	40

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія становлення і розвитку педагогічної науки	20
2	Організація освіти в Україні	10

3	Динаміка цілей виховання в історії педагогічної думки	20
4	Планування змісту виховної роботи	20
5	Взаємодія батьків і школи у виховному процесі ЗЗСО	10
6	Проектування змісту навчання	10
7	Методи і форми навчання на уроках з фізичної культури	30
8	Стратегії саморозвитку і ресурсного відновлення вчителя ЗЗСО	20
9	Організація інклюзивної освіти в Україні	20
	Разом	160

7. Методи навчання

Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація); розповідь; бесіда; дискусія.

Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

За характером навчальної діяльності студентів: репродуктивні, проблемного викладу (ситуаційне моделювання, методи інтерактивної взаємодії); частково-пошукові (розв'язування практичних кейсів, «світове кафе»).

8. Методи контролю

Основними видами контролю засвоєння змісту дисципліни «Педагогіка» є такі:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, бесіда;
- методи письмового контролю: термінологічний диктант, написання есе, тематичний письмовий контроль після завершення змістового модуля; тест; складання екзамену.
- методи самоконтролю: самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю	Максимальний бал
Робота на практичних заняттях	4X10=40
Сертифікат неформальної освіти	10
Виконання творчої роботи (одна на семестр)	10
Самостійні роботи	10x2=20
Тести за модулями	10x2=20

Максимальний бал за усну відповідь «4» ставиться, якщо здобувач вільно, змістовно, без помилок, логічно і структуровано висвітлює сутність питання; наводить власні приклади, аргументи; посилається на авторитетні наукові джерела.

«2–3» бали виставляються, якщо здобувач логічно відповідає на питання, користуючись при цьому самостійно складеним конспектом; може припуститися 1-2 несуттєвих помилок; може навести власний приклад; відчуває утруднення в аргументації відповіді.

«1» балом оцінюється відповідь, що супроводжується вибіркоvim читанням з конспекту; містить кілька суттєвих, змістовних помилок.

Творча робота оцінюється максимальним балом «10», якщо являє собою самостійне, оригінальне, актуальне дослідження з чітко визначеними метою, завданнями і відповідною методологією. Робота логічно структурована, містить аналітичний матеріал щодо вивчення питання сучасними українськими і закордонними дослідниками; містить правильно сформульовані об'єктивні аргументи; список використаних джерел (пізніше 2010 року).

7–9 балів самостійне, актуальне дослідження, з чітко визначеними метою, завданнями і відповідною методологією, але містить недоліки в структуруванні змісту роботи, незначні порушення логіки викладу;

аргументація чітка й об'єктивна; впорядкований список використаних джерел (пізніше 2010 року).

4–6 балів самостійне, актуальне дослідження, але виклад матеріалу описовий, мета визначена, вибір методів не аргументований; логіка викладу часто порушена; автор припускається помилок в аргументації; впорядкований список використаних джерел (пізніше 2010 року).

2–3 бали робота самостійна, але актуальність не доведена, мета визначена нечітко, вибір методів не обґрунтований, логіка порушена; аргументи відсутні; виклад змісту описовий.

1 бал – робота несамостійна, неактуальна, мета не визначена, вибір методів не обґрунтований, логіка порушена; аргументи відсутні; виклад змісту описовий.

Самостійні роботи перевіряються в кінці навчального семестру і оцінюються максимальною оцінкою в «10» балів – вчасне, самостійне, ретельне, правильне (безпомилкове) виконання всіх завдань.

7–9 балів – вчасне, самостійне виконання всіх завдань, але припущено 1-2 помилки.

4–6 балів – несвоєчасне виконання завдань, наявність суттєвих, змістовних помилок.

1–3 бали – несвоєчасне, вибіркоче виконання окремих завдань, наявність у роботі суттєвих, змістовних помилок.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	

		складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Навчальні посібники.
3. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять і самостійної роботи студентів з дисципліни «Логіка наукових досліджень та академічного письма».
4. Система дистанційного навчання «Moodle».

11. Рекомендована література

1. Андрощук І.В. Методика виховної роботи : навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 320 с.
2. Безверхня Г. В. Педагогіка фізичного виховання. Умань, 2013. 72 с.
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із фізичної культури, затверджені Наказом МОН України від 05.05.2008 № 371
4. Вишневський О.Л., Кобрій О.М., Чепіль М. М. Теоретичні основи педагогіки: Курс лекцій / За ред. О.Вишневського. Дрогобич: Відродження, 2001. 268 с.
5. Власова О. І. Педагогічна психологія / О. І. Власова. К. : Либідь, 2005. 321с.
6. Волкова Н. П. Педагогіка / Н. П. Волкова. К. : Академія, 2001.398 с.
7. Герасименко Л. В. Дидактична концепція П. Каптерєва / Л. В. Герасименко. Кременчук : Видавництво ПП Щербатих О. В., 2013. 456 с.
8. Grytsiuk, O., Herasyumenko, L., Nabok, T., Bryl, T., Maksimova, L. Assessment of Learning Outcomes in Distance Learning Using the Moodle

Platform Proceedings of the 2022 IEEE 4th International Conference on Modern Electrical and Energy System, MEES 2022, 2022, DOI: 10.1109/MEES58014.2022.10005777.

9. Герасименко Л. В., Шевченко І. С. Залученість як джерело ресурсного наповнення викладача у професійній діяльності. *Engineering and Educational Technologies*, 2023, 11 (4), 19–29.

10. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (Рукопис). Чернігів, 2002. 528 с.

11. Ковальчук Г.П., Присакар В.В. Педагогіка фізичної культури: Навчальний посібник / Г.П. Ковальчук, В.В. Присакар.- Кам'янець-Подільський: Видавець 1111 Зволейко Д.Г., 2012. - 424 с.

12. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) // Педагогічна газета. 2002. № 1 (91), січень.

13. Левківський М. Історія педагогіки. К. : Центр учбової літератури, 2016. 380 с.

14. Лозова В. І. Теорія навчання і виховання. Харків : ХНПУ, 2002. 400 с.

15. Мойсенюк Н. Є. Педагогіка. К. : Либідь, 2003. 350 с.

16. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Педагогічна газета. 2001. № 7 (85), липень.

17. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. К.: Освіта, 1997. 302 с.

18. Практикум з педагогіки : навчальний посібник / за ред. О. А. Дубасенюк, А. В. Іванченка. Житомир : ЖДПІ, 2012. 468 с. .

19. Фіцула М. М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. К. : Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.

20. Шалар О. Г. Практикум з педагогіки фізичного виховання: Навчально-методичний посібник. Херсон, 2015. 154 с.

21. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2006. 272 с.
22. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: навч.-метод. посібник. К.: Вища шк., 2002. 215 с; 22.
23. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник. К. : Либідь, 2002. – 560 с.